

Humani Imunodeficientni Virus

Virus humane imunske pomanjkljivosti je povzročitelj ADISA in spada v družino retrovirusov.

Ste si danes, 1. decembra, nataknili rdeče pentljice?

Prvič je bil virus odkrit 1. decembra 1981. Zdravniki v Los Angelesu so opazili nenavadno povečanje nekaterih redkih bolezni, kot je npr. kaposijev sarkom in navadna pljučnica, ki se pri mladih zdravih ljudeh le redko pojavljajo. Imunologi so kmalu ugotovi, da je na pohodu nov tip smrtonosnega virusa. Pri tem so izstopale istospolno usmerjenjse osebe, prostitutke in uživalci trdih drog. Kmalu se bolezen pojavi tudi med bolniki s hemofilijo in med heteroseksualnimi osebami, pri čemer takoj postane jasno, da se neznana bolezen **prenaša preko telesnih tekočin**. Leta 1983 francoski znanstveniki ugotovijo, da gre za neznani virus, ki ga po dogovoru poimenujejo **virus imunske pomanjkljivosti** ali HIV (human immunodeficiency virus)(wikipedia).

Še pred aidsom so bolezni rekli **GRID, Gay related immune deficiency**, mislili so namreč, da ogroža le istospolne. To je sprožilo stigmatizacijo v družbi.

Eno prvih večjih odkritij pri virusu je bilo, da spada v skupino lentivirusov. Gre za skupino virusov z dolgo inkubacijsko dobo, kar pove tudi sama beseda lentus (počasen). To velja tudi za HIV, saj je njegova **inkubacijska doba tudi 10 let**, preden povzroči smrtno nevarni aids. Francoski znanstveniki leta 1986 v Afriki odkrijejo še en tip HIV virusa, tako da danes poznamo dva tipa: HIV-1 in HIV-2.

Virus HIV se širi **predvsem z nezaščitenimi spolnimi odnosi** (vključno z analnim in oralnim spolnim občevanjem), okuženimi transfuzijami krvi, **podkožnimi iglami** ter s prenosom **z matere na otroka med nosečnostjo, ob porodu ali pri dojenju**. Nekaterne telesne tekočine, npr. slina in solze, virusa HIV ne vsebujejo.

Torej ubija AIDS?

Aids je **akvirirani imánski deficitni sindróm** in je spekter bolezenskih stanj, ki jih povzroči okužba z HIVom. Po začetni okužbi se pri osebi včasih ne pojavi noben simptom, večinoma pa se pojavi kratko obdobje gripi podobne bolezni. Temu običajno sledi dolgotrajno obdobje brez simptomov. Ko okužba napreduje, **prizadene imunski sistem**, zaradi česar se poveča tveganje za pojav pogostih okužb.

Okužba z virusom HIV poteka v 4 fazah:

Akutna faza: Dva do štiri tedne po okužbi se lahko pojavijo simptomi, podobni kot pri gripi (vročina, nočno potenje, zatečene bezgavke, slabost ...). Zaradi nespecifičnosti jih bolniki bodisi spregledajo bodisi zamenjajo za gripozno obolenje, pri nekaterih pa se akutna faza sploh ne izrazi.

Latentna faza: Akutni fazi sledi latentna faza, ko se virus v telesu množi, a ne povzroča simptomov. Traja 9–11 let. Obstajajo tudi bolniki, ki že po nekaj mesecih po okužbi razvijejo aids, pri nekaterih pa kljub okužbi v 80. letih in brez terapije HAART do danes bolezen ni napredovala.

Faza ARC: Ob koncu latentne faze se ponovno pojavijo simptomi, podobni tistim v akutni fazi, vendar ne minejo.

Faza aidsa Pri bolniku, okuženem s HIV-om, postavimo diagnozo aidsa, če so prisotne določene sekundarne okužbe. Gre zlasti za okužbe, ki se jim posameznik z zdravim imunskim sistemom uspešno zoperstavi.

Kako preprečim okužbo??

KONDOMI! KONDOMI! KONDOMI!

Ščitijo pred otroki in HIVom in drugimi SPB!

Zaščita po izpostavitvi pomeni prejetje protiretrovirusnega zdravljenja 48 do 72 ur po izpostavljenosti krvi ali spolnim izločkom okužene osebe. Tako kot jutranja ali SOS tabletki.

HIV je po vsem svetu razširjena pandemija. Pa se ljudje ne držijo distance in ne uporabljajo zaščitnih ukrepov (kondomov). Letno umre milijon ljudi zaradi aidsa, od prve okužbe s HIVom pred 40 leti, pa jih je umrlo več kot 35 milijonov. Samo v Sloveniji je bilo konec leta 1000 okuženih z virusom HIV. Število okužb sicer zadnja leta pada, so se pa ob pandemiji covid-19 v številnih državah prekinile aktivnosti za odkrivanje in preprečevanje okužbe s HIV-om ter zdravljenje aidsa. UNAIDS ob tem opozarja, da imajo ljudje, ki živijo s HIV-om, tudi večje tveganje za težji potek covid-19 in smrt (24.ur).

Avtorica: Tamara Lončarič, Semič, 1. 12. 2021

